DRUŠTVO SLOVENSKIH KNJIŽEVNIH PREVAJALCEV
SLOVENIAN ASSOCIATION OF LITERARY TRANSLATORS

Društvo slovenskih književnih prevajalcev

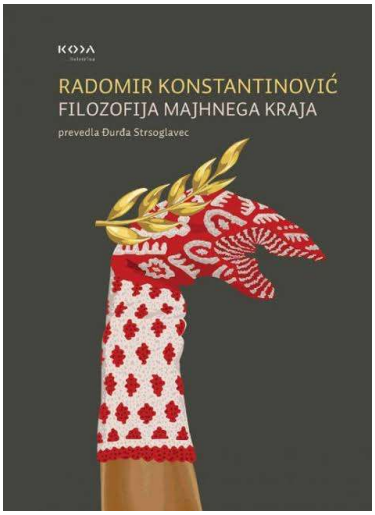
podeljuje

JERMANOVO NAGRADO za leto 2026

ĐURĐI STRSOGLAVEC

za prevod dela ***Filozofija majhnega kraja*** **Radomirja Konstantinovića.**

Utemeljitev komisije za Jermanovo nagrado pri DSKP v sestavi dr. Nada Grošelj (predsednica), Helena Marko in dr. Sonja Weiss

Đurđa Strsoglavec je prevajalka, prevodoslovka in izredna profesorica na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer predava južnoslovansko književnost in prevajanje v slovenščino. Med letoma 2014 in 2020 je bila predsednica upravnega odbora Društva slovenskih književnih prevajalcev. Kot prevajalka se lahko pohvali z izjemnim opusom, ki vključuje prevode vidnih bosanskih, hrvaških in srbskih avtorjev; med njimi so Ivo Andrić, Kristian Novak, Renato Baretić, Dubravka Ugrešić, Svetislav Basara, Daša Drndić, Vladimir Pištalo, Goran Tribuson, Pavao Pavličić, Dragan Velikić, Nenad Veličković. Povrhu je prejemnica nagrade Srbskega centra PEN za prevajanje iz srbske književnosti.

Med njenimi zadnjimi prevodi je *Filozofija majhnega kraja* (izvirno Filosofija palanke, 1969), filozofski esej srbskega pisatelja, pesnika in filozofa Radomirja Konstantinovića (1928–2011), čigar romani, eseji in literarne študije so bile deležene številnih domačih in mednarodnih priznanj. Prinaša neizprosno kritiko duha provincialnosti, družbene zaprtosti, ideološke slepote, nacionalizma in narcizma, ki se kažejo v odporu do drugačnosti. Đurđa Strsoglavec se je mojstrsko spoprijela s Konstantinovićevim diskurzivno izjemno zahtevnim besedilom, ki ga zaznamujejo dolge, zapletene povedi ter pojmovno zgoščen, metaforičen in mestoma hermetičen jezik. Ta od prevajalke ni zahteval le odličnega poznavanja izvornega jezika in ustrezne filozofske

terminologije, temveč tudi izjemno kulturno občutljivost in čut za prenos kompleksne miselne teksture v slovenski jezik. Njen prevod ohranja idejno moč izvirnika in hkrati deluje kot suvereno filozofsko delo v slovenskem jeziku, ki ruši meje med filozofskim traktatom, literarnim esejem, polemiko in poetičnim govorom.

Prevajalka je uspešno razvozlala avtorjeve dialoge z evropsko filozofsko tradicijo, zlasti z eksistencializmom, fenomenologijo in kritično teorijo, ter prepoznala, interpretirala in ustrezno prenesla njegove aluzije, ironijo in implicitne kulturne reference v ciljni jezik, ne da bi ob tem porušila ritem izvirnega besedila. Poseben izziv je bil najti ustrezen prevedek za pojem *palanka*, ki izhaja iz specifičnega kulturnega in zgodovinskega prostora in kot tak nima neposrednega ekvivalenta v drugih jezikih. Nanaša se na majhno in zaprto skupnost ozkega in zaprtega duha – skupnost, ki ji v slovenskem jeziku daje pečat etimološko sorodna *zaplankanost*. Svet majhnega kraja ni ne vas ne mesto, ni zemljepisna, temveč duhovna, miselna in nazorska kategorija, ki je mogoča vedno in povsod. Zanimanje za take skupnosti, marsikdaj kot za samozadostne, celo zlovešče in kar psihotične enklave, je v humanistiki, leposlovju in popularnem imaginariju nasploh zelo razširjeno, čeprav seveda z drugimi poudarki kot Konstantinovićeva študija. Že v slovenskem prostoru najdemo vse od kritičnih sociooloških študij in kulturoloških esejev, ki raziskujejo dediščino t. i. vaške mentalitete v slovenski družbi, do klasičnih del, kakršno je Grumova drama *Dogodek v mestu Gogi*.

Motiv majhnega kraja je priljubljen tudi v (mednarodni) pop kulturi, na primer pripovedih Stephena Kinga ali Shirley Jackson. Zanimivo je, da se *Filozofija majhnega kraja* danes pogosto uporablja kot ključ do razumevanja družb v nekdanji Jugoslaviji in še več: do sodobnih globalnih pojavov – populizma, nacionalizma, zaprte družbe. Ob branju bralca spreleti, da miselnost srbskih majhnih krajev (v smislu Konstantinovićeve palanke) sumljivo spominja na miselnost slovenskih majhnih krajev, oba naroda pa na številnih področjih – političnem, družbenem, kulturnem, izobraževalnem – plačujeta visoko ceno za moralno ozkost.

Življenjepis prevajalke

Đurđa Strsoglavec se je rodila leta 1967 v Pregradi na Hrvaškem. Študirala je na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je tudi doktorirala. Je prevajalka iz južnoslovanskih jezikov ter predavateljica južnoslovanskih književnosti in prevajanja v slovenščino na Filozofski fakulteti UL. Kot prevodoslovka se poglobljeno ukvarja z interferencami pri prevajanju iz južnoslovanskih jezikov v slovenščino. Njen prevajalski opus je zajeten, zaslužna je za številne kakovostne prevode uveljavljenih avtorjev in avtoric iz južnoslovanskega prostora, kot so npr. Ivo Andrić, Renato Baretić, Kristian Novak, Dubravka Ugrešić, Svetislav Basara, Dragan Velikić, Daša Drndić, Vladimir Pištalo, Goran Tribuson ali Radomir Konstantinović. Vodila je tudi več mednarodnih in slovenskih prevajalskih delavnic in seminarjev. Od leta 2014 do leta 2020 je bila predsednica Društva slovenskih književnih prevajalcev. Povrhu je prejemnica nagrade Srbskega centra PEN za prevajanje iz srbske književnosti.